

Til: Styret for Naturhistorisk museum

Sakstype: Orientering

Saksnr.: O-1

Journalnr.: 14/457

Møtedato: 27.november

Notatdato: 19.november

Saksansvarlig: Arne Bjørlykke, Jon Lønnve

Sakstittel: Masterplan Tøyen

Det følgende er et utkast til innspill til Universitetets masterplan som er under arbeid:

Komplekset Tøyen består av Tøyen hovedgård med driftsbygninger og Naturhistorisk museum (NHM) med bygninger for forskning, samlingsmagasiner og utstillingsarealer innen zoologi, geologi, paleontologi og botanikk. Bygningene ligger i Botanisk hage, som også er en del av NHM.

TØ01	Tøyen hovedgård, hovedhus	1600-tallet	1.680 m ²
TØ02	Tøyen hovedgård – driftsbygninger	1891	1.000 m ²
TØ03	Lids hus (Botanisk museum)	1915	3.200 m ²
TØ04	Brøggers hus (Geologisk museum)	1917	7.900 m ²
TØ05	Robert Colletts hus (Zoologisk museum)	1909	8.900 m ²
TØ06	Palmehuset, veksthus	1868	1.000 m ²
TØ07	Victoriahuset, veksthus	1876	544 m ²
TØ	Paviljong, butikk og billettsalg	2014	
	Portstuene i Blyttsgate (Ikke del av museet)	1820	
	Botanisk hage	1814	150.000 m ²

Naturhistorisk museum

Postadr.: Postboks 1172 Blindern, 0318 Oslo

Kontoradr.: Sars gate 1, Tøyen, 0562 Oslo

Telefon: 22 85 50 50

Telefaks: 22 85 18 32

postmottak@nhm.uio.no

www.nhm.uio.no

Org.nr.: 971 035 854

Museet på Tøyen er en sentral del av den nasjonale kulturarven. Bygningene og utomhusanlegg er, med unntak av Paviljongen, plassert i Verneklasse 1 (fredning etter kulturminneloven § 22a) i den nasjonale Landsverneplanen for Kunnskapsdepartementet. Likevel er bygningene på Tøyen preget av et betydelig vedlikeholdsetterslep, og hverken tilpasset dagens eller fremtidens virksomhet som landets største naturhistoriske museum.

Rehabilitering av bygningene er betinget av nasjonale verneinteresser, Universitetets miljø- og klimautfordringer ved bærekraftig drift av bygningsmassen samt museets behov innen naturvitenskaplig forskning, formidling og samlingsforvaltning.

Museene og hagen har årlig mer enn 750 000 besøkende, og er med sin beliggenhet en sentral del av byens omfattende områdesatsning på Tøyen (populært kalt Tøyenløftet). Etablering av nytt opplevelsesveksthus og planer for lokalisering av et Vitensenter, inngår i visjonen om Tøyen Vitenpark. Det gjør også områdets skoler. Nye Hersleb videregående skole etablert seg med studiespesialisering innen realfag. Dette i samarbeid med Universitetet.

Universitetet tar sikte på en oppstarts bevilgning til rehabilitering av Brøggers hus i 2016. Som et ledd i dette etableres det midlertidige avlastningsarealer for byggets forsknings- og samlingsaktiviteter på Økern. Rehabilitering av Brøggers hus vil være starten på UiOs bidrag til Tøyenløftet, og dette vil muliggjøre utvikling av fremtidsrettede utstillingskonsepter i Brøggers hus. I tillegg prosjekteres det nytt epokegjørende utstillingsveksthus for museets satsning innen klima- miljø- og naturformidling.

Beliggenheten med museet, vitensenter og skoler gjør det mulig å danne et formidlingscluster på Tøyen som er unikt i Norge. Denne arenaen vil gi Universitetet en betydelig mulighet til å nå ut til et bredt publikum, og motivere unge til å søke kunnskap. Dette vil tydeliggjøre universitetets betydelige tilstedeværelse i hovedstaden. Gjennom satsning på Tøyen vil Universitetet lett bli en aktiv deltaker i dialogen med den delen av samfunnet som omfatter de unge og barnefamiliene.

Museet på Tøyen fungerer som en bank for naturhistoriske samlinger. Prøver fra hele Norges biologiske og geologiske mangfold ligger i disse samlingene, i tillegg til enestående samlinger fra polarområdene samt utvalgte områder i verden for øvrig. Dette gjør Universitetet til Norges største samlingsforvalter. Samlingene danner grunnlaget for grunnforskning og utveksling av kunnskap mellom nasjonale og internasjonale forskningsinstitusjoner. De danner også basis for utveksling av kunnskap mellom næringsliv, organisasjoner og offentlig forvaltning. Oppbevaringsforholdene til disse betydelige samlingene er dessverre svært kritiske.

Noen av de største globale problemene er knyttet til klima og miljø. Gjennom tverrvitenskapelig forskning innen livsvitenskap og økt innsats på miljøområdet, skal UiO etablere seg som et grønt universitet som tar disse utfordringene på alvor. I dette ligger også et behov for en betydelig økning i dokumentasjon av det biologiske mangfoldet, noe som vil gi samlingene ytterligere vekst. Botanisk hage ligger som en grønn lunge i byen, lett tilgjengelig for Oslos økende befolkning. Et svært gunstig utgangspunkt for fremragende formidling av universitetets strategiske satsninger, både gjennom utstillinger, tilgjengelighet til originalobjektene i samlingene og gjennom undervisning.

Forsvarlig sikring av den nasjonale banken for biologiske og geologiske samlinger lar seg ikke gjøre uten magasiner bygget i samsvar med både samlingenes premisser og fremtidens behov. Som brobygger mellom samfunnet og universitetet har museet en unik rolle, men full utnyttelse av dette potensialet lar seg heller ikke gjøre uten Universitets deltagelse i den satsning som skal skje på Tøyen i årene fremover. Her er oppgradering og nybygg helt sentrale virkemidler.

Behovene består i:

Behov	Formål
Nytt veksthus	Viktig arena for klima- miljø- og naturformidling
Nytt magasinbygg	En nasjonal bank for naturhistoriske samlinger
Rehabilitering av Brøggers hus	Lokaler for fremragende formidling
Rehabilitering av Collets hus	Lokaler for fremragende forskning og formidling
Rehabilitering av Lids hus	Lokaler for øvrig virksomhet
Utvidelse på Økern	Midlertidige lokaler som frigjør plass til rehabilitering
Nytt auditorium, kafe og kafe	Utvikling av konferanse- og publikumsfasilitetene
Nytt verksted og garderobefunksjoner	Modernisering av driftsarealer for botanisk hage
Rehabilitering av gamle veksthus	Energiøkonomisering